

Napomene za poticanje razvoja za roditelje i skrbnike

Probir za upis u školu služi za osiguravanje što boljeg početka školovanja za vaše dijete. Ovdje ćete pronaći praktične primjere kako biste što bolje mogli podržati vaše dijete. Za uspjeh je potrebno uzeti u obzir navedene okvirne uvjete u roditeljskom i obiteljskom okruženju.

1. Fonologija

Fonološka svijest između ostalog označava sposobnost rastavljanja riječi na slogove, slaganja rima i prepoznavanja glasova u riječima. Posebno važno je razumijevanje jezičnih glasova koje se najčešće razvija u vezi s ranim iskustvima s pismom. Fonološka svijest zajedno sa sposobnošću za brzo prisjećanje riječi predstavlja važnu sposobnost na početku učenja pisanog jezika.

Mogućnosti svakodnevnog poticanja ovog područja sposobnosti:

- **Brojalice:** brojalice nude odrasli ili ih odabire samo dijete i one se izgovaraju/vježbaju, npr. „Jedan, dva, tri, to mi reci ti!”
- **Igra s bacanjem kockice:** pronalaženje jednosložnih, dvosložnih ili trosložnih riječi tako da se broj slogova „određuje kockicom” (maksimalni broj „3” – npr. jednosložna riječ: pas; dvosložna riječ: ku-ća; trosložna riječ: ja-bu-ka)
- **Slova:** debelom pisaljkom napišite veliko slovo na list papira A4 i zalijepite taj papir ljepljivom vrpcom na neki predmet, npr. zalijepite „S” na stol.

2. Slova i glasovi

Kad se djeci čita, ona stječu prva iskustva s pismom. Pritom se budi interes za slova i djeca počinju shvaćati da ona prikazuju pojedine glasove. Djeca često ciljano pitaju o slovima i raduju se kad u svakodnevici prepoznaju poznata slova. Kako biste najbolje poticali to područje, slova trebaju biti ponuđena u sklopu igara za fonološku svijest.

Mogućnosti svakodnevnog poticanja ovog područja sposobnosti:

- **Oblikovanje staklenki sa slovima:** za to se kartice sa slovima zalijepi na staklenke i pune se malim predmetima koji počinju na slovo koje je zalijepljeno.
- **Igra riječima:** porodica riječi „životinje”, koji nazivi životinja nam padaju na pamet? Naizmjenično se

navode životinje, zadnje slovo jasno ponavlja dijete/ odrasla osoba i ono je istodobno prvo slovo novog naziva životinje, npr. majmun – n: noj – j: jež – ž: žirafa itd.

(ostale porodice riječi npr. namirnice, odjeća, igračke, alat itd.)

3. Znanje o količini i brojevima

Već bebe obraćaju pozornost na količinu („koliko”) dugo prije nego što razumiju brojeve. U svakodnevici djeca već rano dolaze u dodir s brojevima. Ako su na tanjuru s kolačima ostala još tri komada kolača i istodobno se imenuje broj (= tri), taj broj se može povezati s opaženom količinom. Djeca razumiju riječi „više” i „manje” ili „veći” i „manji” i mogu primjenjivati to znanje ne samo pri uspoređivanju količina, nego i pri uspoređivanju izgovorenih i napisanih brojeva.

Mogućnosti svakodnevnog poticanja ovog područja sposobnosti:

- **Prepoznavanje brojeva, dijelova, različitih količina:** npr. tijekom kupovine dijete stavlja robu u kolica i naglas izgovara broj: **2 (dvije)** jabuke, **1 (jedan)** paket mlijeka, **3 (tri)** jaja itd.
- **Spontano shvaćanje količina na temelju svakodnevnih materijala:** potrebno je poticati djecu da spontano shvate/procijene broj izloženih predmeta i nakon toga ih naknadno izbroje radi kontrole.

4. Brojenje

Za razvoj matematičkih sposobnosti temeljni su procesi brojenja i strukturiranja količine. Djeca već prije školske dobi znaju da se svakom predmetu koji je potrebno izbrojiti mora pridružiti broj. Ona već poznaju i slijed brojeva do 10 ili više od toga. Uz odgovarajuću vježbu djetetove vještine brojenja postat će fleksibilnije.

Mogućnosti svakodnevnog poticanja ovog područja sposobnosti:

- **Skupljanje prirodnih materijala** (npr. listova, grana, cvjetova itd.) tijekom šetnje i **brojenje nakon toga**.
- **Svakodnevne situacije:** npr. postavljanje stola: „Koliko tanjura danas trebamo?“

5. Radno pamćenje

Radno pamćenje označava sposobnost kratkotrajnog zadržavanja važnih informacija u pamćenju kako bismo ih koristili za rješavanje zadataka. Ako dijete želi npr. ispričati neki doživljaj, ono tijekom pričanja mora u radnom pamćenju zadržati koje sadržaje je već priopćilo, a o kojima još želi izvijestiti. Ta sposobnost važna je za mnoge svakodnevne aktivnosti, ali posebno značenje dobiva upravo pri učenju čitanja, pisanja i računanja.

Mogućnosti svakodnevnog poticanja ovog područja sposobnosti:

- **Pakiranje kovčega:** „Ja u svoj kovčeg pakiram ...“, osoba koja je sljedeća na redu navodi jedan novi predmet i sve već spakirane predmete. Igra završava kad dijete zamijeni redosljed predmeta ili izostavi jedan predmet.
- **Igra Memory:** ova igra se može igrati pomoću istih ili različitih svakodnevnih predmeta. Stavite pred dijete npr. 5 bojica, dijete treba zapamtiti predmete i njihov redosljed; dijete zatvara oči i broj odnosno redosljed predmeta se mijenja; dijete otvara oči i treba reći što se promijenilo.

6. Radni stav (pozornost) – izdržljivost i pažljivost

Već prije škole djeca razvijaju radne stavove koji im omogućuju da preuzimaju i zadaće koje nisu sama odabrala i dovršavaju ih s izdržljivošću i točnošću.

7. Radni stav (pozornost) – motivacija

U godini prije upisa u školu djeca sve bolje mogu dovršavati aktivnosti i kad njihova motivacija popusti. Najprije se još oslanjaju na prijateljsku podršku odraslih, ali sve više razvijaju bolje strategije kako bi se sama motivirala.

Mogućnosti svakodnevnog poticanja radnog stava:

Područja sposobnosti izdržljivosti i pažljivosti te motivacije uvijek je potrebno poticati zajedno! **Po mogućnosti ne prekidajte aktivnosti djeteta** (npr. jer odrasla osoba postaje nestrpljiva)!

- **Potičite samostalnost pri svakodnevnim aktivnostima:** samostalno odijevanje i svlačenje, točenje napitaka, stavljanje narezaka na kruh, pomaganje u kućanstvu (npr. postavljanje stola);
- Potičite dijete **da dovršava započete aktivnosti** (npr. dovršavanje građevine ili crteža, igranje društvene igre do kraja).

8. Grafomotorika

Grafomotorika označava sposobnost pisanja znakova i oblika na papir pomoću pisaljki. Više nego kreativno slikanje, koje je u predškolskom razvoju također vrlo važno, dobro uvježbana grafomotorika olakšava učenje pisanja.

Mogućnosti svakodnevnog poticanja ovog područja sposobnosti:

- **Stavljanje na raspolaganje raznolikog pribora za crtanje, slikanje i izrađivanje predmeta**
- **Zajedničko slikanje, crtanje i izrađivanje predmeta**
- **Jačanje mišićne snage ruku i prstiju** npr. miješenjem tijesta ili plastelina, trganjem papira

Okvirni uvjeti za svakodnevno poticanje

Što roditelji/skrbnici trebaju uzeti u obzir?

- Poticanje treba biti zabavno i kroz igru!
- Uklopite poticanje u vaš svakodnevni obiteljski raspored!
- Poticanje se treba odvijati u malim koracima koje je lako svladati!
- Često ponavljanje pomaže!
- Budite strpljivi i ne vršite pritisak na svoje dijete!
- Hvalite i motivirajte dovoljno i neposredno!
- U slučaju grešaka pažljivo ispravljajte! Vaše dijete treba neprekidno doživljavati uspjeh.

